CAMILLA BARNES

CSAK A SZOKÁSOS GYILKOLÁSI VÁGY

EURÓPA
KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 2026

www.alexandra.hu
www.moobius.hu
www.europakiado.hu

Az autó elhajtott. Alice belebújt az anorákjába és a csizmájába, nagyapja levette a traktorkulcsot az ajtón levő kampóról, és a kezébe nyomta. Kinéztek a konyhaablakon, azután egymásra néztek, majd mindketten fejükre húzták a kapucnit. Alice nem tudta volna félelmetesnek látni a nagyapját. Szerette; nagyon hasonlítottak egymásra a hallgatagságukban. Alice ujjára húzta a kulcskarikát, és együtt mentek ki a garázsba.

Nem ismert rá a nagyszüleire, amikor anyját és nagynénjét hallotta beszélni róluk. Azok ketten megszállottan viccelődtek rajtuk, mindig gondosan kerülve a kérdés lényegét: a nővérek közti ordító különbségeket. Neki nem volt testvére, akivel összehasonlíthatta volna magát, vagy akivel a szülői figyelmen kellett volna osztoznia – habár, ha hihetett a nővéreknek, nekik nem a szülői figyelmen, hanem a szülői „nem figyelmen" kellett osztozniuk. Időnként kegyetlennek és érthetetlenül könyörtelennek találta mindkettőjüket. Az igaz, hogy a hatvanas-hetvenes évek forrongása közepette úgy nevelték őket, mintha még a viktoriánus időkben éltek volna, de mégsem verték vagy éheztették egyiküket sem. Ő egyedüli gyerek volt, és csak egy szülő nevelte. Gyakran gondolkodott el azon, milyen lenne, ha lenne apja – ha nem is vele, otthon, de legalább élne, valahol. Ha az anyja dolgozott, akkor az rendszerint esti elfoglaltságot jelentett, olyankor magára maradt. De sokszor, amikor az anyja nem dolgozott, együtt voltak.

A nagyapja az emberekhez nem értett – a csirkékhez és a fákhoz sokkal inkább. A gyerekeket nem gyerekként kezelte, hanem vagy felnőttként, vagy sehogy. Most, hogy felnőtt lett, kikerült

az iskolából és egyetemre járt, már volt bennük valami közös, és ez sokat segített – nem neki, a nagyapjának. Aki csakis azokba a dolgokba fogott bele, amelyekhez jól értett, és azokat zseniálisan csinálta. Ha valamihez nem értett elég jól, azzal egyszerűen meg sem próbált foglalkozni. Ide sorolható általánosságban a többi ember.

Alice lehúzta a ponyvát a kerti traktorról és az utánfutóról, felült a fekete műanyag ülésre, és elfordította a kulcsot. A motor kettőt köhintett, majd beindult, zúgása betöltötte a garázst. Ha két szót akartál váltani, ahhoz előbb le kellett állítani a motort. Nagyapja integetett, hogy hajtson ki, gondosan visszacsukta a garázsajtót, ellenőrizte, nem maradtak-e bent a macskák, majd ismét irányítani kezdte. Jobbra fordult, és felgyalogolt a domboldalon, félrehúzta az útból a lehajló ágakat, és rámutatott a váratlan gödrökre vagy kátyúkra.

A babércserjék végénél megint jobbra fordultak, majd onnan fel meredeken a teniszpálya irányába, a mögöttük bukdácsoló utánfutóval. A kapun túl a sövénykerítés vonalát követték, amely elválasztotta a veteményest és a szárítókötéleket a felső réttől. Az eső a hársfák ágai közül az alattuk álló lámákra csepegett. Nagyapja megpaskolta Lorenzo magas, kemény hátát, és Leonora felszegte a fejét, amikor csizmájában elcuppogott mellette a traktorhoz. Alice óvatosan leparkolt a rét egyik sarkában felhalmozott nagy rönkrakás mellett.

– Kiválóan vezetsz, gratulálok! – mondta a nagyapja, miközben átvette tőle a traktorkulcsot. Betette a nadrágzsebébe. – Be-

raktam a nadrágzsebembe. Azért mondom, nehogy elfelejtsem, mire megint szükségünk lesz rá. Már csak abban kell reménykednünk, hogy te nem fogod elfelejteni, hogy ezt mondtam.

Alice mindig furcsállotta, hogyhogy egy ennyire okos ember képtelen volt letenni minden vizsgák legkönnyebbikét.

– Ugye tudod, hogy te is vezethetnéd a traktort, nagypapa? Könnyű, ha egyszer megtanulod, hogy kell.

– Vezetem is a traktort. Amikor nem vagy itt. De amikor itt vagy, jobb, ha te vezetsz. – A farakásra mutatott: – Azokat a rönköket akarom bevinni.

– Én most tanulok, Párizsban. Mármint vezetni. Az úton, autóval, sokkal nehezebb. Gondolni kell arra is, mit akarnak csinálni a többiek.

– Pontosan. Ami számomra gyakorlatilag lehetetlen. – Felemelt egy rönköt: – Ennek egy menetben fel kell férnie az utánfutóra, ha ügyesen pakolunk. – Megsimogatta a tölgyfakérget. – Megpróbáltam, még egyetemista koromban. Vettem leckéket. A vizsga napján ott volt egy kutya az úttest közepén, és elütöttem. Megöltem. Tehát természetesen megbuktam.

– Szegény kutya… Vizsgázhattál volna újra.

– Igen. Vizsgázhattam volna. De mindig rendíthetetlenül annak voltam a híve, hogy „ha elsőre nem sikerül, engedd el". Tessék, vedd fel! – adott át egy pár hatalmas, bőr kertészkesztyűt, amiben Alice keze úgy festett, mint két szarvasagancs.

– Jó nekem így. Tartsd meg! – adta vissza Alice a kesztyűt.

Kezdték kihúzgálni a rakásból a rönköket, és egy másik halomba rakni őket az utánfutón.

– Adtál nekem egyszer egy nagyon furcsa tanácsot. Párizsban voltunk egy *brasserie*-ben, és azt mondtad: „Ha valaki elvisz étterembe, és nem tudod, mit rendelj, válaszd a legdrágábbat az étlapról!"

– Milyen bölcs nagyapa vagyok!

Az eső elállt, és mindketten megálltak, egy-egy rönkkel a kezükben.

– Azt is mondtad, hogy „kelbimbót soha", ami lényegesen jobb tanács volt.

Lehúzták a fejükről a kapucnit, és a sövény mögötti veteményesre néztek. Bütykös és szélfútta kelbimbók álltak rendezett sorban a fagyos földben.

– Igen, hogyne! Kelbimbót soha! – Rádobta a rönköt az egyre növekvő rakásra az utánfutón. – Valóban megszívlelendő tanács. Bárcsak az egész élet ilyen egyszerű szabályok szerint működne! Akkor nem követnék el ennyi hibát.

– Mert az élet akkor könnyebb lenne?

– Teljes mértékben. Egyértelmű szabályok és egy pontrendszer, hogy tudd, mennyi az állás. Szerinted nem működne az élet minden dolgában? Nem feltétlenül az élet minden dolgában, de az *én* életem minden dolgában működne. Tudod, vannak emberek, akik azzal töltik az életüket, hogy feltalálják a cipzárt vagy a tapadásmentes serpenyőt, Arisztotelész viszont feltalálta a lo-

gikát. Ami sokkal hasznosabb. Ugye tudod, mi a logika? – Alice félig bólintott, félig a fejét rázta. – Hogy magyarázzam? Gondolj a keresztrejtvényre! A kérdések talányosak, szándékosan félrevezetőek, de még így is követniük kell bizonyos szabályokat. Nem tudod, *melyik* szabályt kell követned a megfejtés megtalálásához, de amint megvan a válasz, újra átgondolhatod, és ellenőrizheted, hogy tényleg vannak szabályok, amelyeknek megfelel. Biztos lehetsz benne, hogy… hogy is fogalmazzam meg? Hogy kizárólag legitim lépéseket tettél.

– Milyen lépéseket?

– Legitimeket. Olyanokat, amelyek megengedettek.

– Á, értem! Mint egy kémiai kísérlet. Azt szeretnéd, ha az élet olyan lenne, mint a kémia vagy a keresztrejtvény.

– Igen, persze hogy azt!

– De nagypapa… Akkor a végén nem mindenki ugyanazt csinálná?

– Arra gondolsz, hogy ugyanazokat az eredményeket kapnánk a kísérleteinkben, ezáltal mindenki ugyanazt az életet élné?

– Igen.

– Nem hiszem. Te ismered a kémia szabályait, de nem mindenki ismeri őket. Nem mindenki tudja megfejteni a keresztrejtvényt. Vagy néha azt gondolod magadról, hogy te meg tudod fejteni, de rossz válaszokat írsz be. A szabályok ismerete nem jelenti azt, hogy tudod, melyiket kövesd egy bizonyos időpontban ahhoz, hogy elérj a célodhoz. Ehhez az eszedet kell használnod. Ismerheted a keresztrejtvényfejtés módját, mégis teljesen elakad-

hatsz benne. De amikor végre megtalálod a megoldást az utolsó kérdésre, boldogan halsz meg, egy teljesen kitöltött négyzetrácsot hagyva magad után. „Minden jó lesz."[17] Ez Arisztotelész végrendeletének első mondata.

– Arisztotelésznek jól ment a keresztrejtvényfejtés?

– A keresztrejtvényt akkor még nem találták fel, de lefogadom, hogy jól ment volna neki. Sokkal jobb agya volt, mint nekem. Például – állt meg egy farönkkel a kezében – mit szólsz ahhoz, hogy „minden C egyenlő B-vel, minden B egyenlő A-val, tehát minden C egyenlő A-val"? – Kérdően nézett Alice-re: – Nos, ezzel egyetértesz?

– Hm. Ezt meg hogy érted?

Egy pillanatig csend volt, majd nagyapja folytatta:

– Felejtsd el az A-kat meg a B-ket. Ehhez mit szólsz: „Minden állatom kacsa. Minden kacsa tud repülni. Tehát minden állatom tud repülni"? Ez érthető, nem? Hacsak le nem vágom a szárnyukat.

– Igen… Ez tényleg elég nyilvánvaló.

– Igen ám, de Arisztotelész ezt bizonyítani is tudta. Bizonyítani tudta az átkozottul nyilvánvalót. Ettől volt olyan okos. „Ha minden állat láma, akkor minden »nem láma« »nem állat«." Vagy „ha a csirke nem láma, akkor minden »nem csirke« az…"?

[17] Diogenész Laertiosz: *A filozófiában jeleskedők élete és nézetei tíz könyvben*. Rokay Zoltán fordítása.

– Minden, ami „nem csirke”, az… Mármint az *nem* egy… nem egy „*nem láma*”? Jó, értem. De attól még jó nagy marhaságnak hangzik.

– Pontosan, jól értetted. Marhaság, de *bizonyított* marhaság. Vagy mondhatod azt, hogy „ha egyes D-k egyenlők C-vel, minden C egyenlő B-vel, valamint nincs olyan B, ami egyenlő A-val, akkor egyes D-k nem egyenlők A-val”. Hát, ha az élet ilyen egyszerű lenne, én repesnék az örömtől.

– Tehát ha jól értem, akkor „minden fa tölgy, minden tölgyet be kell vinni, ezáltal minden fát be kell vinni”? – kérdezte Alice.

– Az ördögbe, igazad van! Jobb, ha igyekszünk.

Felhajították az utolsó két rönköt az utánfutóra, és Alice felmászott a traktorra. Várakozásteljesen nézett a nagyapjára.

– Mi van? – nézett rá a nagyapja.

Alice forgó mozdulatot tett a kezével. Egy pillanatra a nagyapja szemében értetlenkedés látszott, ám azután észbe kapott, előhúzta a zsebéből a kulcsot, és odaadta neki. Alice felengedte a kuplungot, szépen megkerülte a letaposott füves részt, ahol előzőleg a farakás állt, majd legurult a traktorral a domboldalon. Nagyapja lassan sétált utána, ám a veteményes kapujánál megállt. A lámák haladtak tovább a sövény mentén, menet közben rágcsálták. Még látszottak szegény kasztrált Lorenzo körvonalai a téli éggel a háttérben, hegyes fülei és a levelek felé nyújtogatott hosszú nyaka. Intett Alice-nek, hogy menjen előre, megvárta, amíg befordul balra a babérbokroknál és eltűnik szem elől. Át-

hajolt a kapun, és egyetlen könnyed, fürge kézmozdulattal felemelte a kallantyút, hagyva a kaput halkan pár ujjnyira kinyílni. Majd megfordult, és lebaktatott a domboldalon, vissza a ház felé.

◆

Oxford, 1963. október

Drága Kitty!

Sok mondanivalóm van számodra, de sok olyan is, amit nem mondok el. Ha belegondolok, hogy ez már a második évem itt! Hogy repül az idő! Elrajtolt megint egy szemeszter, és KG is lendületbe jött. Végre sikerült eljutnunk az egyetemi parkba, ahogy még júniusban elterveztük, de akkor esett; most, októberben, tiszta volt az ég, és meleg a levegő. Az utálatos Keble College előtt vártam rá, ahogy megbeszéltük, és hallgattam a lepotyogó és a földről visszapattanó vadgesztenyék kopogását.

Hogy is írjam le neked? Az biztos, hogy más volt, mint a mozizós esték Looey-val. Elsétáltunk a tóig, és néztük a kacsákat. Nem fogta meg a kezem vagy ilyesmi, csak sétált mellettem. Két évvel lehet idősebb nálam – elmondta, hogy éppen megúszta a kötelező sorkatonai szolgálatot, és már utolsó éves –, de semmivel sem felnőttebb vagy magabiztosabb, mint én. Azután megint sétáltunk, egészen el a végéig, ahol bokrosabb és elhagyatottabb,

és ott leültünk a kabátjára (vett egy újat a kutyagázoló epizód óta, ez egy poros esőkabát, olyan, mint a száraz hortenzialevél, pont úgy zizeg séta közben). Ráültem egy vadgesztenye tüskés héjára, ami szétnyílt alattam. Két csillogó vadgesztenye csusszant ki belőle – imádom, amikor kettő van benne, az egymáshoz illeszkedő fényes, lapos résszel. És a tiszta fehér hártya bent, amit kedved lenne megenni, pedig állítólag mérgező. Beraktam őket a kabátzsebembe, és forgattam az ujjaim között.

Nos, mindketten tudjuk, amint leülsz egy kabátra egy fiatalemberrel, akkor ez az, ami: bűnbeesés. Ez így igaz. Megkímélek az apró részletektől – nem mintha sok lett volna belőlük –, de gyorsabb és érdektelenebb volt, mint képzeltem. Azt szokták mondani, csukd be a szemed, és gondolj a hazára – nekem nem volt időm becsukni a szemem.

Utána még ott maradtunk az esőkabáton; ő a hátán feküdt, a szeme csukva (ellentétben az enyémmel), és annyira elégedettnek tűnt. Annyira… derűsnek? Még valószínűbb, hogy filozófiáról gondolkodott. Én egyáltalán nem éreztem derűt. Egyedül éreztem magam, teljesen éber voltam, és nem éreztem semmi rendkívülit. Számomra nem változott semmi. Pontosan ugyanaz voltam, csak piszkosabb, az esőkabát ellenére. Csalódott, azt hiszem, az voltam.

Nem akartam, hogy ő derűs legyen. Nem akartam, hogy neki ennyire könnyű legyen. Fel akartam ébreszteni, ezért azt mondtam neki: „Tudtad, hogy KG-nak hívlak magamban?" Nem mozdult, ezért felráztam álmából. „Azt mondtam, KG." Erre sem re-

agált. Megbökdöstem az oldalát. „A KG annak a rövidítése, hogy kutyagázoló."

Kinyitotta a szemét és azt mondta: „Nem hívhatsz így, hogy ká-gé. Nem nevezhetsz mértékegységnek. De persze amúgy sem kell semminek sem nevezned." Ezzel újra lehunyta a szemét.

Mit kellett volna erre mondanom? Így hát nem mondtam semmit, és ő sem.

Sokszor csókollak!

Ui.: Egy cédula várt Looey-tól azzal a javaslattal, hogy autózzunk el a tengerhez megnézni Rollright köveit. Semmi kétségem afelől, hogy mindent el fog olvasni róluk indulás előtt, és felmondja nekem – olyan, mint egy két lábon járó bédekker, mindig tiszta zokniban. Viszont ha autóval megyünk, felvehetem a kék szandálomat… Nem mintha ez a mostani jó idő sokáig kitartana.

Oxford, 1963. november

Drága Kitty!

Egy gyönyörű, andalító napot töltöttem Looey-val Rollrightban. Tudtad, hogy az egyik sziklakört úgy hívják, hogy „Suttogó Lovagok"? Nem csuda romantikusan hangzik? Igen, Looey olvasott

róluk, és igen, olyan részletesen beszélt róluk, mintha enciklopédiából olvasta volna fel. De ezt nagyon szépen és kedvesen (te azt mondanád, unalmasan), és az autóban, nem pedig egy nedves esőkabáton ülve. Annyira tud lelkesedni az élet leghétköznapibb dolgaiért („hű, nézd azokat az ódon kis utcákat!"). Ez egyszerre nevetséges és megnyugtató is – többet tudok nála, de ez nem zavarja úgy, ahogy másokat zavarna, akiket említhetnék (de nem fogok, úgyis tudod, kire gondolok). Looey annyira normális, leszámítva, hogy amerikai. Vele az élet nyugalmas, rendezett, biztonságos lenne – habár azt nem tudom biztosan, mivel jár egy mosoda üzemeltetése. Lehet, hogy a végén körbe-körbe forognék, mint az egyik mosógépe dobja. Looey azt mondta, Amerikában megcsináltathatnám a fogaimat. Megkérdeztem, mi a baj velük. Akkor rám mosolygott azzal a széles mosolyával, és már értettem, mire gondol.

Mivel sötétedett, visszaautóztunk Oxfordba, és az utca végén rakott ki. Hátrafordultam, és integettem neki, ő pedig elhajtott. Ahogy hazafelé sétáltam, bedugtam a kezem a kabátzsebembe, és megéreztem benne azt a két gesztenyét a parkból. Elővettem őket, és rájuk néztem. Annyira fényesek, annyira csillogóak voltak, ám mostanra megráncosodtak és megfakultak, ezért kidobtam őket a szemetesbe. Milyen igaz, hogy semmi sem tart örökké!

Sokszor csókollak
